

Nr 50

Utlåtande i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående uppförande av en atomkraftstation i Marviken.

(1:a avd.)

I propositionen nr 72 har Kungl. Maj:t, under åberopande av bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över handelsärenden för den 15 februari 1963, föreslagit riksdagen att godkänna vad departementschefen i nämnda statsrådsprotokoll förordat i fråga om den tekniska och finansiella uppläggningsplanen av Marviken-projektet.

Den atomreaktor, som enligt principbeslut av 1962 års riksdag skall uppföras i Marviken inom Östra Vikbolandets kommun i Östergötland, föreslås i propositionen utförd som kokarreaktor med möjlighet till intern nukleär överhettning samt med dimensionering för ett effektuttag om 200 megawatt.

Anläggningen, som avses bli färdig år 1968 och kommersiellt tagen i drift år 1969, beräknas kosta ca 372 milj. kr. utöver vissa redan havda utgifter. Kostnaderna förutsättes bli täckta med anslagsmedel, som ställes till vattenfallsstyrelsens och Aktiebolaget Atomenergis förfogande. Av beloppet avses bolaget svara för 150 milj. kr., vilket utgör kostnaden för reaktordelen exkl. tungt vatten.

För nästa budgetår uppskattas medelsbehovet till 28,5 milj. kr., vilket motsvarar vad som preliminärt beräknats i statsverkspropositionen.

Utskottet. Vid 1962 års riksdag fattades — i anslutning till förslag som framförts i samma års statsverksproposition — principbeslut om uppförande av Marvikens atomkraftstation inom Östra Vikbolandets kommun i Östergötland. Till frågan om den konstruktiva utformningen av anläggningen — vilken avsågs bli färdig för drift under budgetåret 1967/68 — togs dock icke ställning. Det förutsattes därvid ankomma på Kungl. Maj:t att, sedan vissa pågående utredningar genomförts och nytt yttrande inkommit från delegationen för atomenergifrågor, slutligt pröva frågan.

Reaktorprojektet sådant det från början redovisades avsåg närmast en anläggning i tryckvattenutförande med 105 MW eleffekt till en beräknad total anslagskostnad om 320 milj. kr. Projektet innefattade även möjligheten att genom viss tillbyggnad till reaktorn prova utvecklingsmöjligheterna för kokardrift. En under våren 1962 framlagd utredning visade, att detta kunde ske genom en särskild kokartillsats, vilken lämpligen utformades för 30 alternativt 53 MW eleffekt. Aktiebolaget Atomenergi liksom vattenfallsstyrelsen ansåg den mindre kokartillsatsen — representerande en ytterligare

anslagskostnad om 34 milj. kr. — tillräcklig för att få erfarenhetsunderlag för att uppföra en kokarreaktor i full storlek direkt efter Marviken-anläggningen.

Under våren 1962 slutfördes även vissa inom atombolaget och industrien bedrivna utredningar, vilka avsåg dels konstruktionen av större kokarreaktorer med eller utan intern överhettning, dels turbinutrustningen till dylika reaktorer. Dessa utredningar gav resultat, vilka betecknades som genomgående gynnsamma. Sannolika skäl redovisades för att man till en förhållandevis begränsad merkostnad skulle kunna taga ett större utvecklingssteg genom ett rent kokarutförande av reaktorn. Därför beslöts att en detaljprojektering skulle ske av ett rent kokaralternativ för Marviken.

På grundval av den sålunda utförda detaljprojekteringen föreslår Kungl. Maj:t på inrådan av delegationen för atomenergifrågor, att Marviken-anläggningen uppföres såsom kokarreaktor med möjlighet till intern nukleär överhettning och med dimensionering för ett effektuttag om ca 200 MW eleffekt. Den totala kostnaden uppgår till 372 milj. kr. utöver projekteringskostnaderna. Kokarversionen blir ca 25 milj. kr. dyrare än det ursprungligen planerade tryckvattenutförandet kombinerat med en kokartillsats. Fördyringen får emellertid ses i belysning av ökad stationseffekt och väsentligt större erfarenhetsutbyte.

I kokarutförandet kommer Marviken-stationen av ekonomiska skäl att företrädesvis köras med lätt anriktat uran som bränsle. Inom landet finnes för närvarande endast möjlighet att framställa naturligt uran. För att erhålla det avsedda bränslet förutsättes därför i varje fall tills vidare en viss tillsats av importerat anriktat uran. Utskottet har vid sin behandling av det nya projektet haft för ögonen vikten av att landet framför allt på längre sikt kan hållas oberoende av bränsletyper, som måste importeras. Utskottet har emellertid inhämtat, att detta krav kan tillgodoses, eftersom kokarreaktorn även kan köras med naturligt uran som bränsle om ock med sämre ekonomi. För denna reaktortyp gäller vidare att det plutonium, som bildas vid reaktordriften, kan ersätta import av anriktat uran.

Såvitt utskottet kunnat finna möjliggör Kungl. Maj:ts förslag en ändamålsenlig utveckling på lång sikt av ett svenskt atomenergiprogram. Utskottet tillstyrker därför den förordade uppläggningsen av Marviken-projektet. Mot det av departementschefen föreslagna sättet för medelsberäkningen för här ifrågasvarande ändamål har utskottet icke något att erinra.

Utskottet hemställer,

att riksdagen må godkänna vad departementschefen i statsrådsprotokollet över handelsärenden för den 15 februari 1963 förordat i fråga om den tekniska och finansiella uppläggningsen av Marviken-projektet.

Stockholm den 2 april 1963

På statsutskottets vägnar:

ERNST V. STAXÅNG

Vid förestående ärendes slutbehandling inom utskottet har närvarit

från första kammaren: herrar Näsström, Gillström, Einar Persson, Ivar Johansson, Virgin, Fritz Persson, Rikard Svensson, fru Wallentheim, herrar Bengtson, Per Jacobsson, Edström, Bertil Petersson, Herbert Larsson, Per-Olof Hanson och Åkerlund; samt

från andra kammaren: herrar Staxäng, Petterson i Degerfors, Gustafsson i Stockholm, Karlsson i Olofström, Svensson i Stenkyrka, Blidfors, Eliasson i Sundborn, Mellqvist, fru Lewén-Eliasson, herrar Svensson i Ljungkile, Lassinantti, Johansson i Norrköping, Gustafsson i Skellefteå, Bohman och Nelander.